

580.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 2 sierpnia 1926 r.

o prawie właściwym dla stosunków prywatnych wewnętrznych.

(Prawo prywatne międzydzielnicowe).

I. OSOBY.

Art. 1. Zdolność osobistą obywatela polskiego ocenia się według prawa, obowiązującego w miejscu jego zamieszkania.

Art. 2. Kto zmienia miejsce zamieszkania, ten w dziedzinie zdolności osobistej, stosunków rodzinnych i praw spadkowych podlega prawu nowego miejsca zamieszkania dopiero po jednym roku.

Art. 3. 1) Miejscem zamieszkania według ustawy niniejszej jest miejsce na obszarze Polski, gdzie obywatel polski mieszka z zamiarem stałego pobytu. Jeżeli ma kilka miejsc zamieszkania,—właściwe jest prawo miejsca, w którym skupia się główny i przeważający zakres jego działalności. Obywatel polski, mieszkający zagranicą, podlega prawu, obowiązującemu w ostatnim miejscu zamieszkania w Polsce. Jeżeli wogóle zamieszkania w Polsce nie da się ustalić, właściwe jest prawo, obowiązujące w stolicy państwa.

2) Mężatka sądownie nie rozłączona idzie co do miejsca zamieszkania za mężem; nieletnie lub niewłasnowolne dzieci ślubne, uprawnione (legitymowane) i przysposobione (adoptowane) idą za ojcem, nieślubne — za matką. Jeżeli małżonkowie mieszkają zagranicą, a żona i dzieci pozostały w Polsce,—właściwe jest dla nich prawo miejsca ich stałego pobytu.

3) Zdolność osób prawnych oraz wszelkich spółek i stowarzyszeń ocenia się podług prawa, obowiązującego w miejscu ich siedziby.

Art. 4. Zdolność osobistą kupca w jego obrocie handlowym ocenia się podług prawa, obowiązującego w siedzibie przedsiębiorstwa.

Art. 5. Jeżeli obywatel polski, niezdolny według prawa miejsca swego zamieszkania, sporządził w innej części Polski, gdzie obowiązuje prawo odmienne, czynność prawną, mającą tam wyrzec skutku, należy oceniać jego zdolność według prawa miejsca sporządzenia czynności (art. 11, ust. 1), gdy tego wymaga bezpieczeństwo uczciwego obrotu.

Uznanie za zaginionego, znikłego lub zmarłego.

Art. 6. Dla uznania obywatela polskiego za zaginionego, znikłego lub zmarłego właściwe jest prawo ostatniego miejsca jego zamieszkania.

II. FORMA CZYNNOŚCI PRAWNEJ.

Art. 7. Forma czynności prawnej podlega prawu, które właściwe jest dla samej czynności; jednak wyłączenie zastosowanie się do prawa, obowiązującego

w miejscu sporządzenia czynności, jeżeli to miejsce nie jest wątpliwe.

III. PRAWA RZECZOWE.

Art. 8. 1) Posiadanie i prawa rzeczowe podlegają ustawie miejsca, w którym znajduje się ich przedmiot.

2) Zasiedzenie, przedawnienie i przemilczenie ocenia się według ustawy miejsca, w którym rzecz ruchoma znajdowała się w chwili upływu czasokresu. Nabywający prawo może powołać się także na ustawę miejsca, w którym rzecz ruchoma znajdowała się w chwili rozpoczęcia czasokresu.

3) Nabycie, zmiana lub umorzenie praw rzeczowych na nieruchomości, jak również zobowiązania z czynności prawnych wynikające, na podstawie których prawa takie mają być nabyte, zmienione lub umorzone, podlegają co do formy, jak i innych warunków ważności, wyłącznie prawu miejsca, gdzie nieruchomość jest położona. Nie tyczy się to jednak obowiązków, wynikających ze stosunków rodzinnych lub praw spadkowych.

IV. ZOBOWIĄZANIA.

Art. 9. Strony mogą poddać stosunek obowiązkowy któremukolwiek z praw, obowiązujących w Polsce.

Art. 10. Jeżeli strony nie oznaczyły właściwego prawa, natenczas stosuje się:

1) do umów, zawieranych na giełdzie, lub targach publicznych,—prawo tamże obowiązujące;

2) do umów, odnoszących się do nieruchomości,—prawo, obowiązujące w miejscu, gdzie nieruchomość się znajduje;

3) do umów, zawieranych w handlu częstkowym,—prawo miejsca, gdzie jest siedziba sprzedawcy;

4) do umów o usługi, roboty, budowlę i dostawy, zawieranych z państwem,—prawo właściwe według siedziby władzy działającej, a do takichże umów, zawieranych z innymi związkami publicznymi,—prawo, obowiązujące w ich siedzibie;

5) do umów o ubezpieczenie—prawo, obowiązujące w siedzibie zakładu ubezpieczającego;

6) do umów, zawieranych z notariuszami, adwokatami i innymi osobami, spełniającymi czynności zawodowe, w zakresie tych czynności,—prawo miejsca, w którym osoby te zawód swój stale wykonywają;

7) do umów o pracę, zawieranych z pracownikami przez przedsiębiorców handlowych, przemysłowych i górniczych,—prawo miejsca, w którym praca jest wykonywana.

Art. 11. 1) Do umów, nie objętych liczbami 1—7 artykułu 10, stosować należy prawo tego obszaru prawnego, w którym obie strony w czasie zawarcia umowy mają miejsce zamieszkania. Gdy strony mieszkają w obszarach różnych praw, a zobowiązanie jest jednostronne, stosować należy prawo tego obszaru, w którym mieszka dłużnik; gdy zobowiązanie jest obustronne,—prawo tego obszaru, w którym umowę zawarto. Umowa między nieobecnyimi uchodzi za zawartą w miejscu, w którym oferent otrzymał przyjęcie oferty.

2) Prawo, obowiązujące w miejscu zawarcia umowy, ma zastosowanie także wtedy, gdy nie można ustalić miejsca zamieszkania, mającego rozstrzygać o prawie właściwym.

3) Jeżeli dłużnik, sporządzający czynność jednostronną, nie oznaczył sam prawa właściwego, obowiązuje go prawo miejsca jego zamieszkania, a jeżeli miejsca zamieszkania w Polsce ustalić nie można, prawo miejsca sporządzenia czynności.

4) Miejscem zamieszkania kupca w jego obrocie handlowym jest siedziba przedsiębiorstwa; jeżeli kupiec ma kilka przedsiębiorstw, — siedziba tego przedsiębiorstwa, z którym stosunek zawieszano.

Art. 12. 1) Zobowiązania z występków i z innych zdarzeń prawnych podlegają prawu, obowiązującemu w miejscu, gdzie zaszedł fakt, który wywołał zobowiązanie.

2) To samo prawo rozstrzyga, czy osoba, w swej zdolności osobistej ograniczona, odpowiada za wyrażoną szkodę.

V. PRAWA MAŁŻEŃSKIE.

Zawarcie małżeństwa.

Art. 13. 1) Prawną możność zawarcia ważnego związku małżeńskiego ocenia się dla każdej ze stron według prawa, któremu strona podlega osobiście (art. 1 i 2).

2) Władza właściwa może odmówić udzielenia ślubu obywatelowi polskiemu, zdolnemu do zawarcia małżeństwa według prawa, któremu podlega osobiście, gdyby był niezdolny według prawa, obowiązującego w siedzibie władzy.

Art. 14. Forma zawarcia małżeństwa podlega prawu, obowiązującemu w miejscu zawarcia związku małżeńskiego. Do ważności małżeństwa wystarczy zachowanie formy, przepisanej przez prawa, którym oboje przyszli małżonkowie podlegają osobiście.

Stosunki osobiste i majątkowe między małżonkami.

Art. 15. 1) Stosunki osobiste i majątkowe małżonków ocenia się według prawa, któremu małżonkowie podlegają osobiście. Jeżeli małżonkowie następnie mieć będą różne miejsca zamieszkania, stosunki ich oceniać się będą według prawa, któremu w ostatnim czasie podlegali wspólnie.

2) Prawo miejsca zamieszkania małżonków rozstrzyga, czy w czasie pożycia małżeńskiego mogą zawrzeć układ majątkowy, lub rozwiązać, albo zmienić układ, między nimi istniejący.

3) Jednak zmiana miejsca zamieszkania sama przez się nie wpływa na zmianę ustawowego ustroju majątkowego małżonków, który podlega nadal prawu męża z czasu zawarcia ślubu.

Art. 16. Układy majątkowe małżeńskie tudzież darowizny między małżonkami lub narzeczonymi podlegają prawu, któremu mąż lub narzeczony podlega osobiście w chwili zawarcia umowy.

Rozwód i rozdział od stołu i łoża.

Art. 17. 1) Dla rozwodu lub rozdziału od stołu i łoża właściwe jest prawo, któremu małżonkowie

osobiście podlegają w czasie żądania rozwodu lub rozdziału. Jeśli małżonkowie podlegają w tym czasie prawom różnym, właściwe jest ostatnie ich prawo wspólne.

2) Małżonkowie tylko wówczas mogą żądać rozwodu lub rozdziału w części państwa, w której obowiązuje prawo odmienne od tego, jakie jest dla nich właściwe, gdy rozwód lub rozdział jest dopuszczalny w danym przypadku również według prawa miejsca, gdzie wniesiono żądanie.

VI. STOSUNKI MIĘDZY RODZICAMI A DZIEĆMI.

Pochodzenie ślubne.

Art. 18. 1) O ślubnem pochodzeniu dziecka rozstrzyga prawo, któremu mąż matki podlegał osobiście w czasie urodzenia się dziecka.

2) Jeżeli wówczas mąż już nie żył, właściwe jest prawo zmarłego z czasu jego śmierci.

Rodzice a dzieci ślubne.

Art. 19. 1) Dla stosunków między rodzicami a dziećmi ślubnymi właściwe jest prawo, któremu rodzice i dzieci osobiście podlegają.

2) Jeżeli prawa te są różne i odmienne, obowiązuje prawo, któremu strony wspólnie podlegały do ostatniego czasu.

3) Stosunek rodziców do córki zameężnej ocenia się według ustawy, której podlega mąż córki, o ile uprawnienia rodziców, z właściwej dla nich ustawy płynące, sprzeczne są z uprawnieniami męża, opartemi na właściwej dla niego ustawie.

Dzieci nieślubne.

Art. 20. Stosunek dziecka nieślubnego do matki ocenia się według prawa, któremu matka i dziecko osobiście podlegają; gdyby zaś prawa matki i dziecka były później różne i odmienne, według ostatniego ich prawa wspólnego.

Art. 21. Dla ustalenia nieślubnego ojcostwa, wzajemnych praw i obowiązków ojca i dziecka, tudzież ojca i matki właściwe jest prawo, któremu matka i dziecko podlegały w chwili urodzenia się dziecka. Wszakże należy stosować prawo ojca nieślubnego, gdy dla dziecka jest korzystniejsze.

Uprawnienie dzieci nieślubnych. (Legitymacja).

Art. 22. Uprawnienie dziecka nieślubnego podlega prawu ojca z czasu uprawnienia, a jeżeli ojciec wówczas już nie żył, — prawu z czasu jego śmierci.

Przysposobienie. (Adopcja).

Art. 23. Dla przysposobienia właściwe jest prawo, któremu osobiście podlega przysposabiający.

VII. OPIEKA.

Art. 24. Prawo, któremu osoba, potrzebująca pieczy prawnej (opieki, kurateli, pomocnika, doradcy sądowego), podlega osobiście, jest właściwe dla wszystkich spraw w zakresie pieczy prawnej.

Art. 25. Celem ochrony osoby lub majątku władze, w których okręgu osoba przebywa lub znajduje się jej majątek, wydadzą na podstawie miejscowego prawa tymczasowe zarządzenia konieczne.

Art. 26. Artykuły powyższe (24 i 25) nie mają zastosowania do kurateli (opieki) dla spraw poszczególnych.

VIII. PRAWA SPADKOWE.

Art. 27. 1) Dla spraw spadkowych właściwe jest prawo, któremu spadkodawca podlegał osobiście w chwili śmierci.

2) Spadkobiercy muszą posiadać zdolność nabycia spadku nie tylko według ustawy właściwej dla praw spadkowych, ale także według ustawy, której podlegają osobiście.

Art. 28. Rozporządzenia ostatniej woli i umowy o prawa spadkowe podlegają prawu spadkodawcy z czasu sporządzenia tych czynności.

Art. 29. 1) Majątki, któremi spadkodawca nie może rozporządzać na wypadek swej śmierci, podlegają prawu miejsca, w którym się znajdują.

2) To samo prawo stosować należy do ograniczeń publiczno-prawnych, którym ulega spuścizna lub jej części.

Art. 30. Celem zabezpieczenia spadku władze wydadzą konieczne zarządzenia tymczasowe na podstawie prawa, obowiązującego w miejscu znajdowania się przedmiotów spadkowych.

IX. PRZEPISY OGÓLNE.

Art. 31. Przepisy ustawy niniejszej należy stosować i wtedy, gdy ustawa o prawie właściwym dla stosunków prywatnych międzynarodowych (prawo prywatnie międzynarodowe) wskazuje właściwość prawa obowiązującego w Polsce.

Art. 32. Gdy niepodobna ustalić faktu, rozstrzygającego w ostatnim rzędzie o prawie właściwym, władza polska zastosuje prawo, obowiązujące w miejscu jej siedziby.

Art. 33. Ustawa niniejsza zyskuje moc obowiązującą po upływie 30 dni od jej ogłoszenia.

Art. 34. Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrom: Sprawiedliwości, Spraw Wewnętrznych i Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *K. Bartel*

Minister Sprawiedliwości: *W. Makowski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Młodzianowski*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
A. Sujkowski